Vlaams Parlement

vergadering **C105**
zittingsjaar 2017-2018

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs

van 18 januari 2018

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Paul Cordy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de invoering van de educatieve master in de opleiding Geschiedenis
– 703 (2017-2018)
VRAAG OM UITLEG van Björn Rzoska aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de educatieve masters
– 714 (2017-2018) 3

VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de visie van de minister op onderwijs als 'zwaar beroep' in de pensioenhervorming
– 723 (2017-2018) 10

VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het invoeren van een startersplatform en de timing van het loopbaanpact
– 764 (2017-2018) 14

VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de langetermijneffecten van de schoolkeuze
– 768 (2017-2018) 16

VRAAG OM UITLEG van Paul Cordy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over maatregelen om de mismatch tussen onderwijs en arbeidsmarkt aan te pakken
– 774 (2017-2018) 19

VRAAG OM UITLEG van Paul Cordy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de invoering van de educatieve master in de opleiding Geschiedenis
– 703 (2017-2018)

VRAAG OM UITLEG van Björn Rzoska aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de educatieve masters
– 714 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer Cordy heeft het woord.

Paul Cordy (N-VA): Minister, de aanleiding voor deze vraag is het opiniestuk van een aantal historici in De Standaard. Zij uitten een bezorgde kreet over de educatieve master zoals die zal worden vormgegeven.

Die educatieve master houdt in dat we van de huidige situatie, een totaalprogramma van 120 studiepunten, overgaan naar een programma van in totaal 90 studiepunten. De vrees voor kwaliteitsverlies leeft bij hen. Zij stellen – en ik denk dat ze daarin gelijk hebben – dat we zeer goed moeten waken over de kwaliteit van de leerkrachten-historici, maar ook in andere disciplines. We moeten ervoor zorgen dat de basiscompetenties van een historicus, de basiskennis die je verwacht bij iemand die effectief voor de klas kan staan, gewaarborgd blijft. En als je beknibbelt op het aantal uren, kan dat natuurlijk problematisch worden.

Minister, wat is de drijfveer achter de beslissing om de educatieve master in de geschiedenis 90 studiepunten toe te kennen? Hoe wordt deze stelling onderbouwd?

Acht u de vrees voor kwaliteitsverlies in de basisopleiding gegrond, en zo neen, waarom niet? Zo ja, waarom wel en welke maatregelen zult u nemen om te vermijden dat de basisopleiding dan aan kwaliteit zal inboeten?

Hoe zult u er specifiek op toezien dat de vakkennis van de toekomstige leraren geschiedenis gewaarborgd blijft?

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Heb ik uw naam nu wel juist uitgesproken? Ik stel vast dat er binnen de fractie Groen een link is met Polen. Want Elisabeth Meuleman heeft blijkbaar ook roots in Polen.

Björn Rzoska (Groen): Ja, maar daar moet u niet meer achter zoeken, voorzitter. *(Gelach)*

Maar u hebt mijn naam zeer goed uitgesproken, voorzitter, en dat komt ook doordat er naast u een zeer goede fluisteraar zit. Want wij hebben een geschiedenis, minister. *(Opmerkingen van minister Hilde Crevits)*

Niet in Polen, voor alle duidelijkheid. Maar wel degelijk in dit halfrond, met andere bevoegdheden. Ik dacht: ik stel u eens een vraag, omdat het zo lang geleden is dat we elkaar hebben gezien.

De vraag om uitleg ligt me na aan het hart. Dat zal niemand verwonderen, want je kijkt toch steeds met weemoed terug naar je studentenperiode, zeker als die goed is geweest. Ik heb nog altijd veel voldoening van de opleiding die ik daar toen heb kunnen en mogen genieten – het is echt mógen genieten. En het was af en toe echt genieten.

Minister, collega Cordy heeft de inleiding al gegeven. Mijn aanleiding was net dezelfde: het opiniestuk dat in De Standaard verschenen is. Ik heb ook heel wat mails

gekregen van zowel studenten als een aantal professoren – ik vermoed dat heel wat mensen die hebben gekregen – waarbij ze zich inderdaad wel vragen stellen en waarbij ze ook meteen meegeven dat het integreren van een educatieve master wel een aantal voordelen zou opleveren, maar niet op de manier waarop het op dit moment is gebeurd. Ze geven grif mee – dat hebt u ook kunnen lezen in het opiniestuk – dat het vroeger absoluut niet zo goed was en dat die lerarenopleiding er sinds 2006 op is vooruitgegaan, sinds die masteropleiding apart werd ingericht. Zij vinden daarom ook dat het een volwaardige opleiding was om uit te groeien tot een inspirerende leerkracht. Die positieve evolutie geven zij ook mee. Dat is van belang. Ze geven ook mee dat die evolutie in 2012 ook nog eens positief is geëvalueerd.

Minister, met deze beslissing komt u hier wat op terug. Educatieve masters integreren in die lerarenopleiding, daar valt iets voor te zeggen, maar niet op de manier waarop het nu gebeurt. 90 studiepunten, waarvan je er bovendien al 15 kunt meenemen in de bachelor en nog eens 15 in de masteropleiding, de basisopleiding. Ze wijzen erop dat de opleiding daardoor wordt verkort en dat ook het volwaardig uitbouwen van een volwaardige, vervolmaakte leerkracht geschiedenis in al zijn competenties onder druk staat.

Dat is niet enkel zo voor geschiedenis. Er zijn nog een aantal richtingen waarbij dit gebeurt: biologie, fysica, wiskunde, talen en lichamelijke opvoeding. Zij zullen de skills op anderhalf jaar moeten verwerven in plaats van op twee jaar tijd. Bovendien kunnen ze dat voor een stuk meenemen in hun basisopleiding.

Zoals de heer Cordy zei, hebben ze aan de alarmbel getrokken. Ze vrezen – en ik denk dat ze daarin gelijk hebben – dat er een gevaar in zit dat, als de twee niet op elkaar worden afgestemd, er aan kwaliteit zou worden ingeboet en dat het zeer moeilijk zal zijn om een volwaardige educatieve master in te richten, zeker in vergelijking met andere opleidingen, waar wél gekozen is voor de 120 studiepunten. Bij deze is dat niet gebeurd.

Minister, waarom, op basis waarvan, kiest u er eigenlijk voor om die educatieve masters in te richten in richtingen zoals geschiedenis, kunstwetenschappen enzovoort en die te herleiden tot 90 studiepunten, terwijl dat in andere vakgebieden niet het geval is?

Kunt u toelichten op welke manier het mogelijk en wenselijk is om de inhoud van twee volwaardige opleidingsjaren in één opleidingsjaar te steken?

Door de studietijd voor educatieve masters te verkorten, beknibbelt u wat mij betreft op expertise en competenties van toekomstige leerkrachten. Hoe past dat in de doelstelling om de lerarenopleidingen net te willen versterken?

Ten slotte is de belangrijkste vraag: bent u bereid om te luisteren naar het protest dat komt vanuit de universiteiten, maar ook van de studenten en van de mensen die die educatieve master voor geschiedenis, kunst-, politieke en andere wetenschappen toch liefst zouden houden op 120 studiepunten, naast een volwaardige basisopleiding?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord

Minister Hilde Crevits: Collega's, voorafgaand wil ik zeggen dat ik, na het verschijnen van het geschiedenisstuk in een vrije tribune, de professoren onmiddellijk heb uitgenodigd en ondertussen al bij mij op bezoek heb gehad en uitgebreid heb gesproken.

Vooraleer we op de domeinmaster geschiedenis ingaan, wil ik kort schetsen vanwaar het verschil komt tussen die 90 en 120 studiepunten. Want dat is niet zo willekeurig als u misschien zou kunnen denken.

Het huidige ontwerp van decreet bepaalt dat we educatieve masteropleidingen kunnen aanbieden van 90 en 120 studiepunten. Dat vindt zijn oorsprong in het feit dat er ook domeinmasters zijn van 60 of 120 studiepunten. Je hebt eenjarige masters en tweejarige masters. Geschiedenis is zo'n eenjarige master, net zoals politieke en sociale wetenschappen. Rechten is dan weer een tweejarige master. Er zitten dus wat verschillen op.

Welke educatieve masters er komen en welke omvang zij hebben, is niet geregeld in het decreet. Enkel de mogelijkheid wordt opengelaten. Dat is stof voor een besluit van de Vlaamse Regering. Dat besluit is nog niet finaal beslecht. Het besluit is op dit ogenblik in ontwerp. Dat betekent dat uw vragen nog op tijd komen. Anders ook natuurlijk, maar dan is het misschien al beslist.

Het huidige ontwerpbesluit zit op dit ogenblik in de fase van onderhandelingen met de sociale partners. In de studiegebieden waar de domeinmasters 60 studiepunten hebben, gaan we naar 90 studiepunten. In de gebieden waar er 120 studiepunten zijn, blijft dat 120. Zo is wiskunde vijf jaar in totaal, waarvan twee masters, met 120 studiepunten om uw master te halen. En de educatieve master is ook 120 studiepunten. Dat betekent dat je bij de start van de studie al kunt kiezen of je een educatieve dan wel een domeinmaster zult doen. Bij de masters van 60 studiepunten, zoals bijvoorbeeld geschiedenis, gaan we naar 90 studiepunten. Dat betekent dus dat je ook een uitbreiding krijgt van de studieduur. Maar het is inderdaad iets korter dan vandaag als je het na elkaar moet doen.

Maar we waren het hierover, denk ik, wel eens. Ik heb lang geleden het voorbeeld van de wiskunde gegeven. Iemand die vijf jaar wiskunde studeert en dan nog eens een jaar moet bijdoen vooraleer hij domeinmaster wiskunde is, moet tot soms 6,5 jaar studeren. Dan kunnen we niet verwachten dat het lerarenberoep, zeker in de wiskunde, populair is. We moesten dus daarin ingrijpen. Maar ik heb niemand hier de filosofie horen betwisten achter wat we proberen te doen. We moesten daarin ingrijpen.

Binnen de domeinmasters is er in een aantal studiegebieden ook geen volledige eenvormigheid, het is een creatief veld. Er bestaan masters van een verschillende omvang naast elkaar. Ik geef het voorbeeld economie: er is een master toegepaste economische wetenschappen van 60 studiepunten en een master toegepaste economische wetenschappen – handelsingenieur van 120 studiepunten. Voor de educatieve master in de talen voorziet het ontwerpbesluit nu al in een uitzondering. Daar wordt een educatieve masteropleiding van 120 studiepunten voorzien in een studiegebied met overwegend domeinmasters van 60 studiepunten, omdat de studenten in hun masteropleiding twee talen volgen en enkel in een opleiding van 120 studiepunten de twee vakdidactieken kunnen opnemen.

Ongeacht de studieomvang van de educatieve masteropleiding bedraagt het luik leraarschap altijd 60 studiepunten. Van deze 60 studiepunten worden er ten minste 45 studiepunten opgenomen in de masteropleiding zelf. De overblijvende 15 studiepunten leraarschap kan de student opnemen in de bacheloropleiding voorafgaand aan de masteropleiding, of, als hij dat niet gedaan heeft, in een voorbereidingsprogramma voorafgaand aan de educatieve masteropleiding, of eventueel via een keuzepakket in de educatieve masteropleiding. Het gaat dus steeds om 60 studiepunten, maar studenten kunnen op flexibele wijze kiezen hoe ze die opnemen. Wie bijvoorbeeld al van bij aanvang weet dat hij of zij voor het leraarschap kiest, kan via dat keuzevak al tijdens de bacheloropleiding het traject kiezen om leraar te worden.

De educatieve masters zijn dus nieuwe opleidingen, waarin een bepaald vakgebied gecombineerd wordt met het leraarschap en waarbij ook de voorafgaande bachelor van belang is om te weten hoelang de student er nog over moet doen in

de masteropleiding. De hervorming is geen 'studiepuntenslag' maar een inhoudelijke hervorming die de 'oude' specifieke lerarenopleidingen loslaat en de kaart trekt van een geïntegreerd pakket waarin vakinhoud en leraarschap eindelijk op hetzelfde niveau worden getild.

Een van de vraagstellers zei al dat vroeger niet zo'n goede keuze was gemaakt. Een aantal jaar geleden zijn de opleidingen gewijzigd. Het aantal jongeren dat voor het leraarschap kiest, is drastisch gedaald. Bijna iedereen volgde de opleiding dan via de CVO's. Daar heb ik geen problemen mee, maar persoonlijk vind ik het een goede zaak dat als je een opleiding volgt, je geïntegreerd het leraarschap en de vakdidactiek kunt volgen.

Studenten die na de bachelor kiezen voor de 'domeinmaster' en pas later een keuze maken voor het leraarschap, zullen kunnen instromen in een verkorte educatieve master van 60 studiepunten. Met andere woorden: de educatieve master sluit de domeinmaster niet uit. Na de bachelor zal de student kunnen kiezen tussen een domeinmaster of een educatieve master.

Dan kom ik tot de vragen rond de kwaliteitswaarborgen. De bacheloropleiding blijft bestaan. Daarin wordt de mogelijkheid voorzien om 15 studiepunten leraarschap als keuzevak op te nemen, nog voor de start van de educatieve master. Voor de educatieve masteropleidingen erkend worden door de Vlaamse Regering, moeten zij de toets nieuwe opleiding bij de NVAO met positief gevolg doorlopen. Er zijn dus voldoende kwaliteitswaarborgen ingebouwd. Daarenboven geeft het voorliggende ontwerp van decreet de Vlaamse Regering de mogelijkheid om alle educatieve opleidingen aan een bijkomende kwaliteitscontrole te onderwerpen. Het doel van deze bijkomende kwaliteitscontrole is te oordelen of de inhoudelijke versterking met betrekking tot de vakinhoud wel degelijk geïmplementeerd is in alle lerarenopleidingen.

Een educatieve master geschiedenis wordt steeds voorafgegaan door een bachelor van 180 studiepunten in een bepaald domein of vakgebied. De educatieve masteropleiding wordt een geïntegreerde opleiding met zowel een luik vakkennis als een luik leraarschap. Het is uitdrukkelijk de bedoeling dat de afgestudeerden zowel 'domeinexpert' zijn als 'expert in het leraarschap'. Om dit te realiseren zal in een educatieve masteropleiding van 90 studiepunten – dus ook deze voor de toekomstige leraren geschiedenis – de component vakkennis nog steeds 45 studiepunten bedragen.

Dat was ook de zorg van de professoren die ik ontmoet heb: dat je sowieso die 45 studiepunten domeincomponent moet behouden.

Wat is voor mij een reden waarom ik bereid ben anders te kijken naar de opleiding geschiedenis? De mensen die ik hierover gesproken heb, wezen mij op het grote belang van de masterproef en de studiepunten die daaraan vasthangen. De masterproef zal eveneens domeinelementen met elementen uit het leraarschap kunnen combineren. De vakkennis van de toekomstige studenten in de educatieve masteropleiding blijft dan ook gewaarborgd. Ik heb aan de professoren gevraagd om mij argumenten te geven waarom ze onderscheiden moeten worden van de rest. Ze hebben aangevoerd dat het bij politieke wetenschappen anders zit. Men heeft het verschil proberen te duiden tussen geschiedenis en de andere opleidingen. In de rechten gaat het om een master van 120 studiepunten, terwijl het leraarschap 90 studiepunten omvat. Daar maken we zelfs een omgekeerde beweging. Dat heeft te maken met de keuzes die je kunt maken, en de opleiding rechten is heel specifiek.

Wat geschiedenis betreft, werd mij dus een brief bezorgd met argumenten, waar ik positief naar kijk, zeker als het enkel om geschiedenis gaat. Geschiedenis is een vakgebied waarbij studenten bij uitstek doorstromen naar het onderwijs, al zitten hier in deze commissie wel voorbeelden van het tegendeel.

Gisteren was er in de VLIR overleg met de rectoren van onze universiteiten. In dat overleg heb ik benadrukt dat ik bereid ben om met een positieve instelling te kijken naar de gehele lijst van educatieve masters. Wat voor mij onbespreekbaar is, is dat alles zou evolueren naar 120 studiepunten. Er zijn tweejarige masters, waarin je het leraarschap in kunt integreren, wat niemand betwist, maar het lijkt mij voor een aantal richtingen ook wel haalbaar om het te doen met 90 studiepunten. Voor de talen hadden we, zoals gezegd, goede redenen om te voorzien in een uitzondering. Voor geschiedenis ben ik bereid om het te bekijken. Voor het overige zou ik de lijst beperkt willen houden. Ik ben in het verleden ook al aangesproken om echte studieduurverleningen te doen, niet alleen voor de educatieve, maar ook voor de domeinmasters. We moeten daar wat soberheid in proberen te houden.

Kortom, ik heb geluisterd naar uw vragen. Ik heb overleg gepleegd. De beslissing moet nog door de regering worden genomen, maar ik ben het idee niet ongenegen om te voorzien in twee uitzonderingen: één voor de talen en één voor de geschiedenis.

De voorzitter: De heer Cordy heeft het woord.

Paul Cordy (N-VA): Geschiedenis is een opleiding die vaak naar het onderwijs leidt, en we moeten ervoor zorgen dat de kwaliteit, zowel wat betreft het leraarschap als de domeinkennis, gewaarborgd wordt. Het is goed dat we er op die manier naar kijken. Zelf heb ik nog de oude opleiding gevolgd en qua leraarschap was dat inderdaad van nul en generlei waarde. Ik ben blij dat we daar nu meer aandacht aan besteden, ook met de educatieve masters.

We moeten voor de domeinmasters niet noodzakelijk naar studieduurverlenging gaan kijken. Wat al heel lang gelukt is om in vier jaar tijd te doen, namelijk een volledige opleiding geschiedenis, kan volgens mij nog altijd. Er zijn wel specifieke kenmerken. Het gewicht van de thesis brengt de noodzaak met zich mee om ook de leerkrachten voldoende vaardigheden bij te brengen om zelf wetenschappelijk onderzoek te kunnen uitvoeren. Dat blijft heel belangrijk, ook voor een leerkracht, en dat mogen we zeker niet onderschatten. Ik vind het interessant te horen dat specifiek voor deze opleiding een aantal zaken herbekeken kunnen worden. Een suggestie die ik in dit verband wil doen, is te onderzoeken of het mogelijk zou zijn om een deel van het leraarschap als 'leraar in opleiding' uit te oefenen en om na de opleiding een stukje praktijkopleiding in te bouwen.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Minister, dank u voor uw antwoord. Ik vind het zeer positief dat u die ongeruste mensen op uw kabinet hebt ontvangen en dat u met hen in dialoog bent getreden. Ik vind het altijd interessant dat dat gebeurt. U geeft ook duidelijk aan dat u het nog kunt herbekijken. Dat vind ik belangrijk. Ik neem u niets kwalijk. U hebt rechten gedaan, dat heb ik ook geprobeerd. Na een jaar ben ik tot de vaststelling gekomen dat dat niets voor mij was. *(Opmerkingen van minister Crevits)*

Ja, dat mag in het verslag. Ik ben dan naar geschiedenis overgegaan. *(Opmerkingen van minister Crevits)*

Ja, gelukkig mogen we af en toe eens mislukken in het leven, en ook daarbuiten – hoop ik toch.

Minister, die masterproef, of wat wij vroeger de licentiaatsverhandeling noemden, is in geschiedenis het koninginnenstuk waar je naartoe werkt. Daar komen heel wat vaardigheden samen. Van mensen die de richting van het onderwijs uitgaan, wordt toch ook verwacht dat je eventueel lokaal onderzoek gaat doen. Dat wordt van alle leerkrachten verwacht. Ik heb gelukkig ook zeer goede leerkrachten gehad die in andere domeinen waren opgeleid. Gelukkig leiden masterproeven in de geschiedenis

ook vaak tot publicaties in boekvorm of ergens anders. Het is een heel specifiek gegeven. Het is in mijn middelbareschoolcarrière ook mijn ervaring geweest dat ik iemand voor mij had staan die de leerlingen aanleerde om op een heel kritische manier te kijken naar informatie. Dat zijn zeer belangrijke levenslessen.

Minister, bij dezen mijn waardering voor het feit dat u openstaat voor die bezorgdheden en dat u daarop wilt ingaan. Daar maakt u veel mensen binnen geschiedenis gelukkig mee.

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp·a): Ik denk dat wij allemaal hierover heel wat mails krijgen van studenten en professoren. Ik ben blij dat er met die bezorgdheden rekening wordt gehouden en dat de opening wordt gecreëerd om eventueel bij de educatieve master aanpassingen te doen.

Er werd gesproken over de thesis, maar een andere bezorgdheid was de internationalisering. Bij de Universiteit Gent zit de Erasmusuitwisseling bij de derde bachelor. Als je die 15 studiepunten van de educatieve master eerder opneemt in de bachelor, vreest men dat jongeren misschien minder geneigd zouden zijn om tijdens hun derde bachelor op Erasmus te gaan.

Minister, u verwees naar de educatieve master bij de rechten. Maar in het voorontwerp van besluit over de educatieve masters dat reeds door de regering werd besproken, zie ik nergens het domein rechten staan – tenzij ik daar heel hard heb over gekeken, maar ik heb het toch een paar keer nagelezen. Hoe wordt dat daar precies geregeld?

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Mijn fractie vindt het ook belangrijk dat de kwaliteit van de master geschiedenis wordt bewaakt. Er wordt eigenlijk al te veel geschrapt in het domein zelf en eigenlijk ook al in de bachelor, waar elke studiepunt telt. Dat is zo in een opleiding van vier jaar. Zeker wat de masterproef betreft, is dat essentieel.

Dat kan niet de bedoeling zijn. Maar, minister, ik ben blij met uw antwoord. De historici in ons land leveren kwaliteit aan. Ik zie er in mijn kantoor twee zitten: dat zijn zeer minutieus werkende en kritische medewerkers. Maar dit terzijde.

Ik wil nog even terugkeren naar de doelstelling van de geïntegreerde master. Het was eigenlijk de bedoeling om tijd te winnen voor de studenten. We gaan ervan uit, maar niet met 100 procent zekerheid, dat men minder voor het leraarschap kiest omdat dat te lang studeren is voor de sector waar men dan naartoe trekt. En misschien ook wel vanwege het loon en de vlakke loopbaan et cetera. We hebben dus gedacht dat als we die tijd inkorten, we meer studenten zullen hebben in de lerarenopleiding. Maar dat probleem rees niet voor geschiedenis, wel voor wiskunde, wetenschappen en Frans. Mijn fractie wil dus zeker niet focussen op die geïntegreerde versie, want wij denken niet dat daar het probleem zit. We hebben daar geen tekort aan leerkrachten. We hebben geen signaal dat dit een probleem is.

Ten derde, wie zegt: 'Neen, niet naar 120' is misschien wat bang voor het hellend vlak. Ik denk dat dat niet nodig is, dat we elke keer objectief kunnen aantonen of er meer of minder tijd nodig is. We zien dat bijvoorbeeld niet in maatschappelijke wetenschappen, economie of levensbeschouwing. Minister, u mag er gerust op zijn, mijn fractie zal daar niet pleiten voor een studieduurverlenging. Dat gaan we niet doen. Zeker niet. Niet! Formeel: niet! Ook al komt er hier nog iemand binnenwandelen die dat wel doet: niet!

Waarom is het aantal studenten lerarenopleiding gedaald? We gaan ervan uit dat dat te maken heeft met studieduur, zoals ik daarnet zei, maar dat is niet zeker. Als we nu de geïntegreerde formule een maximale kans geven, zullen we daardoor de komende jaren zien of er meer studenten zullen zijn. Maar voor geschiedenis is het toch ook belangrijk om de kwaliteit te bewaken.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Minister, uw antwoord leert mij dat u luistert naar valabele argumenten en dat u uiteindelijk op basis van objectieve criteria wenst te oordelen en te beslissen. Het is ook duidelijk dat verschillende trajecten mogelijk blijven. Dat is belangrijk.

Minister, ik wil ook nog even uw aandacht vragen voor de verkorte educatieve masteropleiding. U hebt daarnaar verwezen in uw antwoord. Gezien het tekort aan leerkrachten is het belangrijk en moeten we er blijven voor zorgen dat het op een flexibele manier kan worden ingevuld, ook door mensen die dit wensen te combineren met een arbeidssituatie en een gezinsleven. Dit is noodzakelijk.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Brusseel, het belangrijkste argument om te integreren was voor mij niet de tijd. Dat was een argument, maar niet het belangrijkste. Ik heb altijd gezegd dat het belangrijkste voor mij is dat ik het een schande vind dat geen enkele school in Vlaanderen in de klassenraad en het zesde middelbaar aan leerlingen die naar de universiteit gaan zegt: 'Word leraar!' Ik vind dat je moet kunnen zeggen dat er een traject is, een domeinmaster, dat je leraar geschiedenis kunt worden of leraar Frans. Hoe wordt dat vandaag aangeboden? Je doet je studie, en daarna kies je of je er nog een jaartje bij doet of niet. Tijd speelt een rol, maar ik vind het tweede argument van belang. Ik hoop – en we zullen er een campagne over voeren, als we door alles heen zijn en alles goedgekeurd is – dat scholen opnieuw gaan zeggen: 'Ga naar de universiteit en word leraar.' Als dat mooi als een geïntegreerd pakket wordt aangeboden, waarbij je de vakkennis en het leraarschap samen leert, dan is dat fantastisch. Misschien ben ik naïef, en denk ik dat dat zal helpen, maar ik hoop dat het opnieuw iets zal worden waar leerlingen actief en positief zullen voor kiezen. Men wordt wel onderwijzer als eerste keuze, of men gaat naar de professionele bachelor, maar naar de universiteit gaan met als doel leraar te worden, zo ken ik er weinig. In de loop van de rit zegt men: 'Ik ga dat er nog bij doen.' Maar het is altijd 'bij doen', nooit: 'Ik wil dat worden.' Dit is een nuance. Mevrouw Brusseel, ik zou u niet willen tegenspreken, zeker wanneer u geen stem hebt. Het is een nuance, en ik zou dat wat in evenwicht willen brengen. Tijd speelt een rol, maar ook de evenwaardigheid, die opnieuw moest ontstaan.

Collega's, de leraar in opleiding (LIO) bestaat. Als je al een domeinmaster hebt, en je wordt aanvaard in de school om les te geven, maar je hebt je leraardiploma nog niet, dan kun je LIO zijn. Maar dat moet altijd afgesproken worden met de school. Als alles in de steigers staat, kunnen we dit alles wat meer in het spotlicht plaatsen.

Collega Soens, rechten zit bij maatschappijwetenschappen. We hebben dus niet voor elke domeinmaster een aparte educatieve master. Dat zou niet haalbaar zijn. We hebben geclusterd en de rechten zijn bij de maatschappijwetenschappen terechtgekomen, waardoor het over 90 studiepunten gaat. Uiteraard – en daarvoor moet ik wel waarschuwen –, als je een bachelor rechten doet en dan een educatieve master maatschappijwetenschappen, dan kun je daarna niet gaan pleiten aan de balie. Je bent geen master in de rechten, maar het is een spoor dat je kunt volgen.

Collega De Meyer, bedankt, we proberen altijd te luisteren naar argumenten. Ik luister ook naar uw vraag om die verkorte opleidingen voor zijinstromers flexibel

te houden. Dat is absoluut de bedoeling. Wie een domeinmaster heeft en na enkele jaren wil instromen in het beroep, kan dat. U weet dat er nog een probleem is wat de verloning en de anciënniteit betreft, en dat is nog altijd niet opgelost omdat er enorme budgettaire componenten aan zijn. Het is wel zo dat met de inkanteling van de specifieke lerarenopleiding in het hoger onderwijs een van de voorwaarden is dat de flexibiliteit blijft bestaan. We willen wel een nauwere verweving tussen vakexpertise en de pedagogische bekwaamheid. Dat is een van de motiveringen waarom we het zo hebben gedaan.

Het is ook zo dat als je aan de universiteit het leraarschap neemt, er van de 60 studiepunten 30 studiepunten praktijk zijn. Ook daar wordt meer aandacht besteed aan de praktijkervaring die men moet kunnen opdoen in scholen.

Het is dus echt een inhoudelijke en kwalitatieve hervorming. Ik hoop dat we er binnenkort door geraken. Ik heb wat meer tijd genomen vooraleer we het besluit naar de regering brengen omdat ik de gesprekken goed wilde voeren. Als er gegronde argumenten zijn die in het belang zijn van de opleiding, zie ik geen enkele reden om daar niet op in te gaan.

De voorzitter: De heer Cordy heeft het woord.

Paul Cordy (N-VA): Minister, ik heb er vertrouwen in dat de opmerkingen die hier zijn gemaakt en de suggesties die zijn gegeven, worden meegenomen.

Ik wou nog één ding zeggen over de opleiding rechten. Ik heb de bacheloropleiding zelf gedaan, als werkstudent en daarna moeten afhaken. Wat me in die opleiding is opgevallen, is de volgens mij veel te sterke focus op pleiten, op de heel specifieke juridische beroepen. Men zou veel meer moeten inzetten op de mogelijkheid om binnen de master voor andere oriëntaties te kiezen zoals het onderwijs, bedrijfsjuristen enzovoort. Misschien moet ik een 'stout' woord gebruiken: iets doen aan het 'conservatisme' van de faculteit rechten en meer inzetten om diversiteit in de masteropleiding rechten te brengen. Maar goed, dit is misschien een zijsprongetje.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Minister, het belangrijkste is dat u openstaat voor de suggesties en de valabele argumenten en dat u daarmee aan de slag gaat. Ik dank u ook voor de tip voor wat na dit leven als politicus. Misschien keer ik dan wel terug naar de oude liefde. Ik weet wel dat iedereen dat van zijn opleiding zegt, maar de moeder van alle wetenschappen is geschiedenis, want zonder geschiedenis zou er geen voortdurend en voortbouwend inzicht zijn. Ik denk dat uw antwoord vandaag ook mijn hart doet opspringen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de visie van de minister op onderwijs als 'zwaar beroep' in de pensioenhervorming – 723 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, dit is een opvolgingsvraag aansluitend bij mijn vroegere vragen over deze materie.

De wijzigingen aan de pensioenwetgeving veranderen niet enkel de gewone pensioendatum, maar ook de datum voor het vervroegd pensioen. Voor werknemers

met 'zware beroepen' zou het ook in de toekomst nog steeds mogelijk blijven om vroeger met pensioen te gaan dan de 'gewone' pensioendatum.

Op dit ogenblik bestaat voor sommige beroepen immers nog een mogelijkheid tot vervroegd pensioen, maar het is niet in alle gevallen duidelijk of die behouden blijft in de nieuwe regelgeving. Tot onlangs konden personeelsleden uit het onderwijs in veel gevallen op 60 jaar met vervroegd pensioen, omdat de jaren in een carrière als leerkracht verhoudingsgewijs meer meetelden in de berekening van de gepresteerde arbeidsjaren. In de meeste beroepen telde men arbeidsjaren met een tantième van 60, arbeidsjaren als leerkracht werden met een tantième van 55 meegeteld voor het berekenen van de vroegst mogelijke pensioendatum.

In de nieuwe regelgeving zal de omschrijving 'zwaar beroep' worden gebruikt om een vervroegd pensioen mogelijk te kunnen maken, maar het is nog niet duidelijk of alle beroepen die vroeger geteld werden met een voordelig tantième, ook erkend zullen worden als zwaar beroep. Met name voor beroepen in het onderwijs is dat nu niet duidelijk.

Minister, welk overleg is er tot nu toe geweest tussen u en uw federale collega van Pensioenen over de specifieke regels voor pensioendata in het onderwijs? Wat zijn de resultaten?

Hoever staat men met het uitwerken van de criteria voor zware beroepen? Wordt het criterium 'mentale of emotionele belasting' meegenomen in de voorwaarden? Welke onderwijsberoepen worden op basis van dat criterium meegenomen in de lijst zware beroepen? Welk standpunt wordt hierin beleidsmatig verdedigd door u en de Vlaamse Regering?

Op dit ogenblik bestaan er regelingen rond vervroegde uitstap die gebaseerd zijn op vroegere sectorakkoorden. Zal men de voorwaarden uit die bestaande regelingen garanderen voor personeelsleden die er op dit ogenblik recht op hebben? Wordt er ook in andere overgangsmaatregelen voorzien?

Worden de jaren in onderwijs als tijdelijke ook in de toekomst beschouwd als 'onderwijs' of zullen ze enkel meetellen alsof ze vallen onder het werknemersstatuut?

Wanneer verwacht u dat de gesprekken over de pensioenhervorming afgerond zullen zijn?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega De Meyer, wat uw laatste vraag betreft, ik heb geen glazen bol. Het zou mijn job en de uitdagingen waarvoor ik sta, vergemakkelijken mocht er al volledige duidelijkheid zijn over die zware beroepen.

Het dossier van de 'zware beroepen' werd uitvoerig besproken in de Commissie voor Pensioenen van de Publieke Sector, waarin ook de Vlaamse Regering is vertegenwoordigd. Bij deze bespreking heeft de Vlaamse Regering onder meer volgende standpunten ingenomen. Ik zal ze nog eens toelichten voor het verslag en voor de duidelijkheid.

De Vlaamse Regering meent dat de vier categorieën van criteria die zijn opgenomen in het ontwerp van rapport over de problematiek van de belastende beroepen een goede basis vormen om af te bakenen welke taken als belastend kunnen worden beschouwd. Eventuele budgettaire opbrengsten naar aanleiding van de hervorming inzake zware beroepen in de publieke sector moeten integraal worden geherinvesteerd in de toekomstige regeling voor de publieke sector. De bedragen mogen niet wegvloeien. Eventuele budgettaire opbrengsten – door de afschaffing van de voordelige tantièmes – bij beroepsgroepen van een gefedereerde entiteit,

bijvoorbeeld de Vlaamse Gemeenschap, moeten in de toekomstige regeling worden geherinvesteerd in beroepsgroepen van diezelfde gefedereerde entiteit. Tantièmes wegnemen heeft natuurlijk een enorme impact op leerkrachten. Dat geld mag niet naar een federale groep gaan, maar moet terug worden geherinvesteerd. Bij de uitwerking van de overgangsmaatregelen in het kader van de afschaffing van de preferentiële tantièmes moet rekening worden gehouden met de bepaling in het regeerakkoord waarin wordt gesteld dat de pensioenrechten die opgebouwd zijn ingevolge voordelige tantièmes, behouden blijven.

Op een overleg in mei 2017 met de minister van Pensioenen en de onderwijsministers van de drie gemeenschappen heb ik het standpunt van de Vlaamse Regering nog eens meegedeeld. Ik heb erop aangedrongen dat er bovendien aandacht moet zijn voor de gendereffecten van de hervormingen, en die zijn niet te onderschatten omdat in het onderwijs het vooral vrouwen zijn die hun loopbaan niet volledig hebben kunnen uitbouwen. We zijn uniek omdat het onderwijs zo vrouwelijk is.

Belangrijk is ook dat minister Bacquelaine op dat overleg duidelijk heeft bevestigd dat er een onlosmakelijke band bestaat tussen de toekomstige aanpassing van de preferentiële tantièmes en de invulling van het nieuwe begrip 'zware beroepen'. Dat is van belang omdat wij vragen dat de opbrengsten van de tantièmes opnieuw zouden worden geïnvesteerd in de groep waar ze van weggaan. Je kunt dat door de criteria die je aanneemt om al of niet een zwaar beroep te zijn. Als we die redenering toepassen, is dat niet zo slecht voor onderwijs.

In september 2016 heeft het Nationaal Pensioencomité (NPC) het rapport goedgekeurd over de erkenning van zware beroepen wat betreft het pensioen. Hierover hadden de sociale partners eind augustus een akkoord bereikt. De commissie zware beroepen had akte genomen van vier categorieën die werden gedefinieerd in het kader van de discussies met betrekking tot de publieke sector. Die categorieën zijn: belastende arbeidsomstandigheden door fysieke inconveniënten verbonden aan de werkomgeving of door lichamelijke belasting; belastende werkorganisatie; belastend vanwege verhoogde veiligheidsrisico's; belasting van mentale of emotionele aard.

Op 26 oktober 2017 heeft de minister van Pensioenen een oriëntatienota zware beroepen voorgesteld in de bijzondere pensioencommissie. De Federale Regering moet nu in een wetsontwerp verder vorm geven aan de uitwerking van de principes. Dat moet vervolgens in de schoot van het Comité A, waarin alle overheden vertegenwoordigd zijn, onderhandeld worden.

Collega De Meyer, hoe graag ik het ook zou willen, ik kan op dit ogenblik niet ingaan op uw vraag naar overgangsmaatregelen omdat we nog totaal zover niet zijn. Ik verwijs wel naar mijn eerdere interventies in deze commissie, waarbij ik altijd heb gepleit voor goede overgangsmaatregelen, zeker als je dergelijke ingrijpende hervormingen hebt.

Het wetsontwerp van 19 oktober 2017 met betrekking tot het niet in aanmerking nemen van diensten gepresteerd als niet-vastbenoemd personeelslid, voorziet in een aparte regeling voor het onderwijspersoneel, omdat tijdelijke prestaties in het onderwijs statutaire prestaties zijn die als een proefperiode moeten worden beschouwd. Dat is daarmee opgelost.

Uw laatste vraag heb ik helemaal in het begin vermeld. De gesprekken rond de hervorming kunnen maar starten nadat het voorontwerp van wet in de ministerraad wordt goedgekeurd. Het is dus nu met spanning afwachten wanneer dat wel of niet zal gebeuren.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Minister, u stelt terecht dat we reeds een lang proces achter de rug hebben, maar een oplossing en een volledige uitwerking is jammer genoeg nog niet voor morgen en u kunt nog geen einddatum in het vooruitzicht stellen. Belangrijk is wel de aandacht die u hebt gevraagd voor de gendereffecten. Ook belangrijk vind ik dat u wijst op de relatie tussen de huidige tantièmes en de nieuwe bepaling van zware beroepen in de toekomst. Ik denk dat u nog heel wat werk zult hebben, waarbij de sector op u rekent in het Comité A. Minister, ik hoef u er niet van te overtuigen dat dit dossier ook relaties heeft met andere dossiers, zijnde de besprekingen over het loopbaanpact.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Ik wil pleiten voor enige voorzichtigheid met die zware taken. Het kan immers niet de bedoeling zijn dat door de hervorming uiteindelijk te weinig mensen langer aan de slag blijven. Dan blijven we met een immens probleem zitten. Eigenlijk is het misschien nog niet zo'n probleem dat u nog geen zicht hebt op die finale pensioenhervorming, want de sleutel, de oplossing zit in een ambitieus loopbaanpact en niet in de pensioenhervorming. Als u van de lerarenloopbaan een meer aantrekkelijke loopbaan maakt, dan staat men echt niet te springen om vervroegd op pensioen te gaan. Dan heb je nodig: heroriëntering eventueel binnen de sector, het doorbreken van de vlakke loopbaan, je kunnen specialiseren, teamwerk, een bepaalde rol gaan spelen in een schoolteam waardoor je niet meer fulltime voor de klas moet staan. Met een nieuw loopbaanpact kun je ook een flexibel personeelsbeleid aanmoedigen, waardoor je een divers team kunt maken met een aantal mensen die wat jonger zijn, die door wat ouderen begeleid worden. Er is zoveel mogelijk.

Bovendien is het een misvatting bij vele mensen, ook in het onderwijs, dat mensen die al een hele carrière in het onderwijs staan, niet veel andere dingen kunnen dan voor de klas staan. Dat is niet waar. Het is zo een veelzijdige job dat je eigenlijk heel veel kunt.

Ik zat er daarnet aan te denken toen u het had over de campagne die men zou kunnen voeren om 18-jarigen aan te moedigen om leraar te worden. In het hoofd van veel mensen is het een beperking om als jongere te kiezen voor onderwijs, omdat je met bepaalde diploma's alleen in het onderwijs terechtkunt. Ik heb dat veel moeten horen als classica. Maar eigenlijk leer je heel veel in het onderwijs en kan je heel veel. Ik denk dat die vijftigers niet mogen worden bestempeld als degenen die snel uitgeblust zijn en snel het label 'zwaar beroep' moeten krijgen, maar dat er maatregelen moeten zijn in het loopbaanpact die ervoor zorgen dat die mensen hun ervaringen kunnen doorgeven. Het is zeer nuttig dat zij wel in een schoolteam of ergens in het onderwijs blijven.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Brusseel, ik begrijp wel wat u zegt, maar anderzijds weet u ook dat, als het gaat over het loon van de leraar, het pensioen en de hoogte ervan altijd deel heeft uitgemaakt van het totale pakket. Daarom kun je het ene niet los van het andere zien. U hebt natuurlijk gelijk dat hoe aantrekkelijker de loopbaan is, hoe minder geneigd mensen zullen zijn om met pensioen te gaan. Maar we hebben al een beslissing genomen om leraren langer te laten werken. Ik geef er een concreet voorbeeld van: door de afschaffing van de diplomabonificatie moeten leraren op dit ogenblik langer werken.

Je kunt niet alle oudere leraren heroriënteren. Ik heb vanmorgen de ziektecijfers gegeven. U moet die cijfers eens goed analyseren. In de oudere groep, de groep die nu al langer moet werken, zien we een stijging van het aantal ziektedagen. Er zijn ook voordelen aan. Als mensen langdurig ziek zijn en ze kunnen toch deeltijds terug naar het werk komen, dan is dat een goede zaak. Mijn moeder heeft nooit

meegemaakt dat dit kon. Het zou voor haar zalig zijn geweest. We moeten voor die oudere groep die langer moet werken en die de prikkels en drukte niet meer aankunnen, aandacht hebben en kijken hoe we de loopbaan gevarieerder kunnen maken. Maar je kunt ze niet allemaal heroriënteren. (*Opmerkingen van Ann Brusseel)*

Ik probeer alleen maar te zeggen dat het pensioendossier sowieso zeker ook naar verloning toe impact heeft. Stel dat je plots tot een heel slechte kwalificatie van onderwijs inzake de zware beroepen komt – wat ik niet hoop –, dan zal dat een enorme impact hebben op de instroom in het beroep. Dat mag je niet onderschatten. We moeten aandachtig zijn, want die twee hebben een link, zonder dat ik mij daarachter wil verstoppen. Je kunt perfect een loopbaanpact sluiten zonder dat je weet wat daar gebeurt, maar er is dus wel een impact.

Collega De Meyer, het zou goed zijn mocht er beslist worden. Dan is er duidelijkheid. Ik vind het beter dat het nog een beetje duurt en dat het een goede regeling wordt voor onderwijs dan dat het snel gaat en het een slechte regeling wordt. Ik hoop dat men in grote wijsheid en rekening houdende met de zware aspecten die het lerarenberoep in zich draagt, verstandig zal beslissen. Wij zullen er vanuit Vlaanderen op toezien dat onze voorwaarden en het kader gerespecteerd blijven.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Ik heb vier elementen. Ten eerste: mijn betoog was zeker geen pleidooi om zo vroeg mogelijk met pensioen te gaan. Ik ben persoonlijk een voorbeeld van het tegendeel. Ten tweede: meer werkbaar werk, zeker voor mensen op minder jonge leeftijd, is overal belangrijk, ook in het onderwijsveld. Ten derde: het is duidelijk dat op minder jonge leeftijd werken als kleuterleidster toch nog iets anders is dan als master werken in een derde graad aso. Ten vierde: ik onderschrijf volledig uw pleidooi van liefst een goede oplossing en duidelijkheid, die beide samen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het invoeren van een startersplatform en de timing van het loopbaanpact – 764 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, op dit ogenblik is een bevraging aan de gang over de tijdsbesteding van de leerkrachten. Dat onderzoek was al vorig jaar met de sociale partners afgesproken. Tijdens de commissievergadering van 30 maart 2017 werd gesteld dat het volledige eindrapport van het onderzoek ten laatste op 31 maart 2018 moest worden opgeleverd, zodat de onderhandelingen over het loopbaanpact op 1 mei zouden kunnen starten. Dat was volgens de minister "geen symbolische, maar wel een nuttige datum".

Op dit ogenblik lijkt de oplevering te zijn uitgesteld tot augustus, en de start van de gesprekken zou dan het najaar van 2018 zijn. Minister, dat bleek eigenlijk al duidelijk tijdens de commissievergadering van 28 september 2017, toen u aangaf dat de timing voor het einde van het schooljaar was overeengekomen met de sociale partners. Op diezelfde vergadering stelde u echter ook dat zaken die niet met de belasting op zich te maken hebben, wel vooraf zouden kunnen worden behandeld. De starterspool of het startersplatform om niet-benoemde leraars een jaar werkzekerheid te bieden en om de scholen te helpen om vervangingen sneller te regelen, zou een van die zaken kunnen zijn.

Minister, als het startersplatform daadwerkelijk losstaat van de studie over taakbelasting, kan het dan worden ingevoerd als een apart element in voorafname op het loopbaanpact, eventueel als proefproject in overleg met de sociale partners? Voor het onderwijsveld en de betrokken mensen is dat immers toch wel van uitzonderlijke betekenis. Is een invoering hiervan voor volgend schooljaar wenselijk? Is dit realistisch? Wordt voor een mogelijke uitwerking een onderscheid gemaakt tussen basisonderwijs en secundair onderwijs? In het basisonderwijs is een pool per net en per geografische zone allicht eenvoudiger te organiseren dan in het secundair onderwijs, waar ook de bevoegdheidsbewijzen en verschillende vakken een rol kunnen spelen, maar waar men ook vaak grotere problemen heeft om vervangers te vinden. Het lijkt de vaste wil van zowel u als de sociale partners om het loopbaanpact in zijn algemeenheid nog deze legislatuur af te werken. Blijft de timing daarvoor haalbaar, en wanneer mogen we een verdere stand van zaken verwachten?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer De Meyer, u hebt dat goed gezien: het is nog niet daadwerkelijk gebeurd, maar ik heb inderdaad gevraagd om de maatregelen voor startende leerkrachten los te koppelen van het loopbaandebat. Ik zie immers een opportuniteit om in de lopende gesprekken voor de nieuwe onderwijscao sneller tot resultaten te komen. Ik heb aan de sociale partners voorgesteld om in het kader van cao XI inzake leerplicht samen op zoek te gaan naar maatregelen om de werkzekerheid en de financiële zekerheid van starters op korte termijn te verbeteren en te versterken. Momenteel voeren we gesprekken over een aantal voorstellen, waarbij het streefdoel is om snel tot een resultaat te komen, met het oog op een concretisering volgend schooljaar. Of dat zal lukken, of men tot een consensus komt of niet, moet de komende weken blijken. Daarom zult u het me hopelijk vergeven dat ik nu geen concrete voorstellen op tafel leg, net omdat de gesprekken volop en zeer intensief bezig zijn. Wat uw timingvraag betreft, het zou inderdaad nog kunnen dat we volgend schooljaar tot een paar maatregelen kunnen komen.

In afwachting van de oplevering van de resultaten van het net opgestarte tijdsbestedingsonderzoek voeren we met de sociale partners nog altijd gesprekken over andere thema's, maar we geven dus voorrang aan de thematiek van de starters en de schoolleiders. Dat zijn dus de directeurs. Voorzitter, ik heb begrepen dat u deze ochtend ook een voorstel van resolutie hebt behandeld en dat u ook initiatieven zult nemen om een paar hoorzittingen te organiseren. Dat zal wellicht allemaal sporen met de gesprekken die wij aan het voeren zijn.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Minister, u weet dat binnen het onderwijsveld op dit vlak de verwachtingen zeer hooggespannen zijn. Ik ben eigenlijk enthousiast als u stelt dat u hoe dan ook, als de sociale partners volgen, voorafgaandelijk toch al verder wil met het startersplatform, of hoe men dat ook noemt, en anderzijds ook met een betere invulling, waardering en eventueel verloning inzake de directiefuncties. Ik denk dat dat twee fundamentele zaken zijn voor het onderwijsveld. Het is duidelijk dat wij ons als parlement niet in de plaats moeten stellen van de sociale partners, maar ik zou u en hen toch heel sterk willen aanmoedigen om deze gesprekken met de nodige ernst, met de nodige daadkracht voort te zetten, zodat er hopelijk op korte termijn resultaten zijn.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer De Meyer, ik zou hierbij nog één ding willen zeggen. Er is iets dat me grote zorgen baart. In het ziekterapport dat is verschenen, zie je op een bepaalde pagina het aantal niet-vervangingen. Als iemand twee

weken ziek is, kan een school vanaf tien dagen een vervanger in de plaats stellen. Het aantal niet opgenomen dagen is fel gestegen. Scholen hebben eigenlijk recht op dat budget. Dat zit in de open-endfinanciering. Doordat dat budget niet wordt opgenomen, betekent dat dat scholen op heel veel plaatsen gedurende minstens tien dagen, gedurende twee à drie weken geen vervanging hebben. Als je regionale pools zou hebben van leerkrachten die zich beschikbaar houden om de vervangingen te doen, zoals enkelen hier al hebben voorgesteld, dan zal je er misschien in slagen om het budget dat nu wegvloeit en dus niet wordt gebruikt, daarvoor al te gebruiken. Zo kun je eigenlijk een probleem oplossen dat vandaag bestaat, door regionale samenwerking. Er zijn hier leden die zelf die ervaring hebben. Ik denk dat Vilvoorde zo'n leerkrachtenpool heeft. Ik vind dat een goede zaak, want nu laat men middelen ongebruikt. Er wordt vaak gezegd dat er een tekort aan middelen is in Onderwijs, maar nu zit ik met een aantal miljoenen die gewoon niet worden gebruikt omdat men geen vervanger vindt. Waarom vindt men geen vervanger? Omdat er natuurlijk ook geen pools klaarstaan. Daarom mijn drang, ook ten opzichte van de sociale partners, opdat ze toch minstens een manier zouden proberen te zoeken om de middelen die er zijn, ook te gebruiken. Als je er al in zou slagen om in wat regionale samenwerking te voorzien... Dat kost dan geen extra geld. Dat zijn middelen die eigenlijk ter beschikking zijn, maar die nu uit de begroting vloeien omdat ze niet worden opgebruikt. Mijnheer De Meyer, ik wou dus gewoon nog eens meegeven dat dit eigenlijk ook al een interessante piste zou zijn om, als er dan meer ziektedagen zijn, toch minstens die vervangingen georganiseerd te krijgen. U hebt gelijk: in het secundair zal dat moeilijker zijn, maar in het lager onderwijs en het kleuteronderwijs is dat eigenlijk gemakkelijker te organiseren.

En er zijn eigenlijk middelen die ongebruikt zijn.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Ik ben het volledig met u eens. Ik kijk met grote belangstelling uit naar het ziekterapport. U herinnert zich misschien dat u in het antwoord op een van mijn laatste schriftelijke vragen die ik elk jaar opnieuw stel, hebt beloofd dat we dit rapport zouden ontvangen zodra het klaar is. Ik heb begrepen uit de media dat het er is.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de langetermijneffecten van de schoolkeuze
– 768 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): In het interessante doctoraat van docente onderwijskunde Griet Vanwynsberghe van de KU Leuven wordt onderzocht of scholen al dan niet langetermijneffect hebben op de studieresultaten en de carrière van hun studenten. Het besluit is dat scholen wel degelijk kleine maar belangrijke langetermijneffecten hebben op hun leerlingen. Voor zover er sprake is van groepen scholen, kan men stellen dat de verschillen meer te maken hebben met het karakter van de school dan met de leerlingensamenstelling.

Vroeger werd bijvoorbeeld soms aangenomen dat een eventueel beter resultaat van vrije scholen te maken zou kunnen hebben met het feit dat de groep leerlingen daar anders is samengesteld dan in de officiële netten. Uit het onderzoek van mevrouw Vanwynsberghe blijkt dat leerlingen met andere thuistaal en lagere socio-economische status het wel moeilijker hebben dan andere, maar dat het

aantal van die leerlingen in de samenstellende groep geen effect heeft op de resultaten die de school met haar leerlingen kan bereiken, mede doordat de omkadering ook aangepast is aan het aandeel indicatorleerlingen.

Voor het onderzoek werden de carrières van meer dan tienduizend leerlingen nagegaan in speciale databanken.

De studie stelt heel duidelijk dat de school wel degelijk een verschil maakt. Vergelijkbare leerlingen die naar een verschillende school gaan, kunnen dus andere prestaties, eindposities of werkloosheidsproporties behalen naargelang hun school. "Deze langetermijneffecten van scholen kunnen levenslange sporen nalaten en mogen niet onderschat worden", stelt doctor Vanwynsberghe in haar conclusie. Dat besluit geeft zeker grond tot nadenken.

Minister, welke evaluatie geeft u aan de algemene stelling van het doctoraat dat de school wel degelijk effect heeft? Waarvan hangt het effect af?

In de studie van mevrouw Vanwynsberghe worden de GOK-indicatoren gebruikt om de groepssamenstelling van de leerlingen per school te analyseren. Is het volgens u wenselijk om daarbinnen een onderscheid te maken naargelang thuistaal of financiële situatie van de leerlingen? Is er ondanks de algemene positieve evaluatie van de concentratiescholen toch sprake van bovengrenzen of drempels?

Op de laatste pagina's van de verhandeling wordt het beleid geadviseerd na te denken over mogelijke beleidsimplicaties na de vaststelling van de verschillende langetermijneffecten die scholen bereiken. Aangezien alle gesubsidieerde en gefinancierde scholen onder dezelfde voorwaarden kunnen rekenen op een door de overheid voorziene personeelsomkadering die trouwens ook rekening houdt met leerlingenkenmerken, moet men zich volgens het onderzoek afvragen welke andere factoren het verschil maken. Heeft die stelling gevolgen voor uw beleidskeuzes? Zo ja, voor welke?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer de Meyer, de centrale onderzoeksvraag in het doctoraatsonderzoek waarnaar u verwijst, was zeer ruim, namelijk: hebben scholen of leerkrachten nog altijd invloed op leerlinguitkomsten eenmaal die leerlingen al veranderd zijn van school of leerkracht? De onderzoekster onderzocht de langetermijneffecten van de lagere scholen, van secundaire scholen en van leerkrachten. Dit zijn verschillende elementen.

Wat de langetermijneffecten van de lagere scholen betreft op de wiskundeprestaties en een aantal non-cognitieve uitkomsten op 17-jarige leeftijd en op de eindpositie in het secundair onderwijs, bleek dat effect niet te verklaren door de groepssamenstelling van de school. Er bleek wel een samenhang tussen de effectiviteit van het wiskundeonderwijs en het eindresultaat en een beperkte samenhang met het onderwijsnet waarin de leerling schoolliep.

Gelijkaardige effecten werden gevonden voor de eerstegraadsscholen en voor bovenbouwscholen. Leerlingen uit scholen die effectiever zijn dan andere scholen, blijken een effect te hebben op de eindpositie van leerlingen in het onderwijs en op de werkloosheidskans na 16 jaar op de arbeidsmarkt.

Langetermijneffecten van de leerkracht werden niet gevonden. Zoals de onderzoekster zelf duidelijk aangeeft, is het moeilijk om op basis van de geobserveerde samenhang, zonder dat er noodzakelijk sprake is van een oorzakelijk causaal verband, meteen conclusies te trekken in functie van een evaluatie of bijsturing van het onderwijsbeleid.

De studie toonde aan dat de school een verschil uitmaakt – het zou er nog maar aan mankeren. Sommige scholen zijn effectiever dan andere scholen, en die effecten werken door. In het onderzoek werd gekeken naar het resultaat in wiskunde, of naar scores rond welbevinden, het academisch zelfbeeld, bij een leerling van hetzelfde geslacht, met dezelfde thuistaal en dezelfde SES-status (sociaaleconomische status) en aanvangsprestatie, maar die uit verschillende scholen kwamen. Daar bleek de schoolcompositie niet van doorslaggevend belang te zijn. Als alle parameters dezelfde zijn, en alleen de school verschillend, dan is er geen doorslaggevend belang.

De studie kan geen uitspraken doen over eventuele bovengrenzen of drempels. Er is alleen gekeken naar de lineaire effecten van de samenstelling van de leerlingengroep op de totale leerlingengroep. Er zijn ook geen categorieën van scholen tegen elkaar afgezet.

Er is niet specifiek onderzocht of er een verschil merkbaar was als enkel gekeken werd naar leerlingen uit basisscholen met een zeer hoog aandeel GOK-leerlingen. Dat is methodologisch ook een beetje moeilijk. De data hebben betrekking op een steekproef van leerlingen uit ongeveer tweehonderd scholen. De proportie scholen met een extreem hoog aandeel GOK is in deze steekproef te beperkt om betrouwbare conclusies te kunnen trekken.

Er is ook niet gekeken naar differentiële effecten. Er is dus niet onderzocht of er bijvoorbeeld een verschil in impact was op leerlingen met een lage SES of op leerlingen met een hoge SES. Er is enkel gekeken naar lineaire effecten op de totale populatie. Dat spoort met de conclusies van vroegere studies.

U vraagt of ik het wenselijk zou vinden om louter te kijken naar het effect van het aandeel leerlingen met thuistaal niet-Nederlands of schooltoelage. Sociale mix is voor mij iets meer dan cognitieve prestaties. Op de vraag of ik in dit onderzoek voldoende basis vind om het streven naar sociale mix los te laten, heb ik al geantwoord naar aanleiding van een actuele vraag van collega Van Dijck.

De conclusies uit het onderzoek raken uiteraard ook aan de vraag rond de inzet van de SES-werkingsmiddelen en SES-omkadering. De onderzoekster stelt in haar doctoraat niet dat die extra middelen geen verschil kunnen maken. Ze stelt dat de extra middelen die scholen krijgen, mogelijk net verklaren waarom ze geen nadelige effecten ondervindt van een hoog aandeel GOK-leerlingen, al sluit haar onderzoek ook de mogelijkheid niet uit dat die middelen niet verantwoordelijk zijn voor het uitblijven van een significant verschil in langetermijneffect tussen scholen met zeer verschillende leerlingengroepen.

Het is dus, en ik wik mijn woorden, een zeer voorzichtig en zeer genuanceerd onderzoeksresultaat. Het onderzoek baseert zich bovendien op data van 2002 en 2014. In die periode zijn er natuurlijk een pak veranderingen doorgevoerd wat SES en GOK betreft. We moeten ook die hypothese dus verder onderzoeken. Het hele onderzoek biedt dus interessante observaties, maar roept, wat mij betreft, vooral extra vragen op.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Minister, het rapport is zeer genuanceerd. Ik heb ook nog eens met de onderzoekster gesproken, en ik begrijp dat er vele nuances zijn, trouwens ook in uw antwoord.

Wat mij wel intrigeert, is het volgende. Ze spreekt over het karakter van groepen van scholen en het eventuele kleine verschil dat er is tussen netten. Het is voor mij niet zo duidelijk hoe dat komt. Kunt u daar meer uitleg over geven?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Op een bepaald moment zegt ze dat er samenhang is tussen de effectiviteit van het wiskundeonderwijs en het eindresultaat, met een beperkte samenhang tot het onderwijsnet. Wat is daar de verklaring? Leerlingen van scholen uit het vrije gesubsidieerde net, meestal katholieke scholen, bereiken hogere wiskundescores en een hogere eindpositie dan leerlingen van de officiële netten. Dat staat in het rapport. Maar waarom dat is, is mij onduidelijk.

Jos De Meyer (CD&V): Dan blijven we beiden met die vraag zitten.

Minister Hilde Crevits: U vroeg of ik daar meer uitleg bij kon geven. Ik had die uitleg aanvankelijk niet gegeven, maar u vroeg het mij, dus heb ik hem erbij gegeven. Meer kan ik daar niet over zeggen. *(Opmerkingen van Ann Brusseel)*

Collega De Meyer stelt mij vragen uit het onderzoek. Ik antwoord wat ik in het onderzoek teruggevonden heb. Meer kan ik daar niet over zeggen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Paul Cordy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over maatregelen om de mismatch tussen onderwijs en arbeidsmarkt aan te pakken – 774 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer Cordy heeft het woord.

Paul Cordy (N-VA): Minister, deze vraag sluit een beetje aan op wat er vorige week in de plenaire vergadering behandeld is, maar toen was het een vraag aan minister Muyters. Het gaat over de ongerustheid of bezorgdheid van werkgeversorganisaties over het feit dat vacatures moeilijk worden ingevuld en dat er een zekere krapte op de arbeidsmarkt begint te bestaan. Hoewel de werkloosheidsgraad niet zo slecht is in ons land, merk je dat het aantal inactieven nog vrij groot is. Enerzijds zie je dat we een relatief laag percentage actieven hebben, en anderzijds merk je dat er een aantal vacatures niet meer worden ingevuld. Dan zitten we daar duidelijk met een mismatch tussen beiden.

Vanuit de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB), maar ook vanuit andere kringen, wordt er dan ook al wel eens richting het onderwijs gekeken. Voor bepaalde profielen – technische beroepen, maar ook binnen de zorg en zo – heeft men het moeilijk om vacatures ingevuld te krijgen, en dan moet je inderdaad gaan kijken in hoeverre er misschien een kloof moet worden gedicht tussen het onderwijs enerzijds en de arbeidsmarkt anderzijds.

Welke initiatieven zult u nemen om meer leerlingen toe te leiden tot technische beroepen en de zorg? Hoe zullen de ontwikkelcommissies er precies op toezien dat in de toekomst de competenties en vaardigheden die een leerling opdoet op de schoolbanken, aansluiten bij de arbeidsmarkt? Kunt u verduidelijken in hoeverre het overleg werd opgestart over de manier waarop de band tussen beroepskwalificaties en onderwijscurricula kan worden geconcretiseerd?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Cordy, dit is een zeer interessante vraag, waarin een enorme uitdaging vervat zit. Er doen zich zeker grote uitdagingen voor op de arbeidsmarkt. De werkloosheidsgraad daalde deze legislatuur van 7,8 procent naar 6,7 procent. In drie jaar tijd daalde het aantal werkzoekenden met

zowat 27.000 eenheden. Er zijn nog altijd 200.000 Vlamingen werkzoekend, maar de daling is spectaculair. Aan de andere kant groeit het aantal vacatures snel aan. In 2017 waren er bijna 260.000 vacatures, wat 14 procent meer is dan het jaar ervoor. Dat vertaalt zich in een toenemende krapte op de arbeidsmarkt. Eigenlijk moeten we er blij mee zijn dat veel mensen werk hebben. Voor heel wat ondernemingen vergt dit extra inspanningen om de vacatures ingevuld te krijgen. Er worden zowel federaal als Vlaams een aantal initiatieven genomen. Dat naar onderwijs gekeken wordt om mee te verhelpen aan de krapte op de arbeidsmarkt, verbaast niet.

Toch wil ik twee voorafgaande opmerkingen maken, als het gaat over de link tussen onderwijs en de arbeidsmarkt. Uit OESO-cijfers blijkt de mismatch op de arbeidsmarkt in België en Vlaanderen eerder beperkt te zijn. We staan op de derde plaats van best scorende landen op het vlak van aansluiting tussen het onderwijsniveau van de werkenden en het gevraagde niveau bij vacatures. We zeggen dat te weinig. Vaak wordt gezegd dat het niet in orde is, maar we doen het echt wel goed met ons onderwijs als het gaat over de match.

Vlaanderen zit ook op het gemiddelde inzake de studiekeuzemismatch, die aangeeft in welke mate werkenden niet werken in de sector waarvoor ze afgestudeerd zijn. Een speciale vermelding voor geschiedenis. *(Gelach)*

Een volledige aansluiting tussen onderwijs en de arbeidsmarkt is per definitie nooit realiseerbaar. Ik vind dat eigenlijk maar goed ook, want vele opleidingen zijn breed, en als we de toekomst willen aankunnen, zullen we veel innovatie nodig hebben. De arbeidsmarkt wijzigt en fluctueert sneller dan het traject dat in onderwijs doorlopen wordt, waar we over cycli van zes jaar of langer spreken.

Laatste voorafgaande opmerking: de studiekeuze is een keuze en moet dat uiteraard ook blijven. Net zoals we niet willen dat de economie een planeconomie is, zou het geen goede zaak zijn bij studiekeuze te werken met sterk sturende instrumenten, zoals verplichte quota. Ik heb in het parlement al vaak gezegd dat ik blij ben dat jongeren in Vlaanderen voor een beperkt budget, mevrouw Soens, kunnen kiezen waar ze studeren en waarvoor. Ik vind dat schitterend en ik wil dat zo houden – maar dat is niet de insteek van deze vraag.

Er is dus geen een-op-eenrelatie tussen onderwijs en de arbeidsmarkt, wat niet wil zeggen dat we er niet alles aan moeten doen om jongeren die de school verlaten, zo goed mogelijk voor te bereiden op een professionele loopbaan en op de arbeidsmarkt.

Wat kunnen we doen? Er zijn positieve en inhoudelijke campagnes met betrekking tot STEM en de zorgsector. We wijzen daar op de grote opportuniteiten die er zijn. Ik voer die campagnes samen met minister Muyters. Er is het STEM-charter. Ik steun ook het beleid van de zorgambassadeur Lon Holtzer met het oog op het aantrekken van meer mensen in zorgberoepen. Er is de website www.ikga-ervoor.be enzovoort.

Het onderwijsaanbod zelf wordt geactualiseerd. U weet dat we een gloednieuwe matrix hebben gemaakt. Vroeger gebruikte ik dat woord niet graag meer. Nu ben ik trots om het woord 'matrix' te kunnen gebruiken, want op een A3 hebben we een volledig nieuw studieaanbod van de tweede en derde graad secundair onderwijs. U zult het met me eens zijn dat heel transparant is en veel eenvoudiger. De finaliteit van elke studierichting is helder: arbeidsmarkt of verder studeren.

We zetten ook in op duaal leren. Ik was deze ochtend op het Koninklijk Paleis en ik heb daar mogen vaststellen dat ook onze koning bijzonder geïnteresseerd blijft in duaal leren. Hij stelt al zijn kracht ter beschikking om mee aan de kar te duwen en bedrijven mee te overtuigen. Ik vind dat een goede zaak. Dat is het grote

voordeel van een koningshuis dat kinderen heeft, want dan is de interesse voor onderwijs meteen ook bijzonder groot. *(Opmerkingen van Paul Cordy)*

Dat is zo. U moet mij straks maar verbeteren. U moet begrijpen dat omdat ik daar vandaag ben geweest, ik daar iets over moet zeggen. Ik heb trouwens mevrouw Meuleman een groot plezier gedaan, denk ik, door haar te introduceren bij de koningin. Ze zal u daar wel zelf over vertellen.

We waren dus bij duaal leren gekomen. Via deze leerweg worden jongeren sterk voorbereid op de gevraagde arbeidsmarktattitudes en -competenties in een bepaalde sector. In het proefproject 'Schoolbank op de Werkplek' is er tot hiertoe bijna uitsluitend geopteerd voor pilootstudierichtingen uit STEM en uit de zorgsector.

In het decreet Duaal Leren en de aanloopfase voorzien we ook in verkennende leerlingstages, observatie en snuffelstages, om leerlingen net toe te laten tijdens de opleiding te proeven van een onderneming en een bepaald beroep.

Wat betreft de zij-instromers: bepaalde opleidingen worden zo aantrekkelijk mogelijk gemaakt, hetgeen een carrièreswitch of -sprong moet stimuleren, door in te zetten op het erkennen van reeds verworven competenties. Ik werk daar heel hard aan met minister Muyters.

Deze ochtend was er heel wat te doen over een wetsvoorstel van N-VA-parlementslid Spooren. Hij zei dat je vanaf de plaats waar je werkt, ook een paar jaar andere dingen zou moeten kunnen doen. Onderwijs is voorloper op dit vlak. Het is volledig geregeld in onderwijs dat je twee jaar elders kunt gaan werken. Daar wordt misschien te weinig gebruik van gemaakt. Dat bestaat en je behoudt je loon. Dat is heel goed en we moeten leerkrachten stimuleren om dat te doen. Dat kan nieuwe energie geven aan leraren. Het parlementslid gaf het voorbeeld van een leerkracht Economie. Ik dacht daarbij dat het net om een voorbeeld ging van iets dat geregeld is omdat die leraar dat al kan doen in ons onderwijs.

De ontwikkelcommissies maken eindtermen voor de algemene vorming. Het beroepsgerichte gedeelte wordt bepaald in beroepskwalificaties. De vertegenwoordigers van de arbeidsmarkt inventariseren de competenties waarnaar vraag is op de arbeidsmarkt. In de curriculumdossiers – die de Vlaamse Regering nog moet goedkeuren – zullen beide samenkomen, namelijk de algemene vorming via de eindtermen en de beroepsgerichte vorming via de beroepskwalificaties.

Om niet achter te blijven en de competenties die onze leerlingen meekrijgen op school optimaal te laten aansluiten op de noden van de arbeidsmarkt, worden de beroepskwalificaties met de nodige mate van algemeenheid opgesteld. Machines, technieken enzovoort worden niet benoemd. Dat is belangrijk om flexibel te kunnen inspelen op veranderingen.

In oktober heb ik een gezamenlijke adviesvraag gericht aan de SERV en de Vlor om te komen tot een gemeenschappelijk advies over de concrete pistes om de relatie tussen het onderwijscurriculum en beroepskwalificaties op te helderen. Het uitgangspunt blijft daarbij de Vlaamse kwalificatiestructuur. Inmiddels is er hiervoor een gemeenschappelijke werkgroep vanuit de SERV en de Vlor gestart. Vorige week heeft men laten weten nog een beetje te willen wachten aangezien het decreet Einddoelen nog niet was goedgekeurd in het parlement, maar sinds gisterenavond is er witte rook zodat we vandaag al hebben laten weten dat de besprekingen 'ten spoedigste' heropgestart kunnen worden.

De voorzitter: De heer Cordy heeft het woord.

Paul Cordy (N-VA): We doen het niet slecht, zeker niet. Dat neemt niet weg dat de krapte bestaat. Dat is gedeeltelijk conjunctureel. Misschien is het onderwijs niet

altijd de beste om daarop in te spelen. We hebben daarvoor andere instrumenten, en daarmee zitten we in de winkel van minister Muyters. Maar op de duur kan een krapte die lang aanhoudt, de economie beschadigen en er net toe leiden dat men de bestaande voordelen verliest. Dat kan een nefaste invloed hebben op de tewerkstelling omdat bepaalde economische ontwikkelingen worden afgeremd. We moeten het onderwijs- en het werkveld structureel goed bij de les houden.

We hebben daar een goed oog voor flexibiliteit. We mogen niet te straf focussen op bepaalde beroepen. De mensen moeten een breder werkveld aankunnen. We moeten de opleidingen dus breed genoeg houden. Het evenwicht daarin vinden blijft altijd een moeilijke zaak.

Zeker met het duaal leren hebben we een grote stap vooruit gezet. We verwachten daar allemaal veel van. We moeten waakzaam blijven en onze goede positie blijven behouden of zelfs nog verbeteren. Vlaanderen mag eigenlijk in alles de ambitie hebben om de koploper te zijn, vind ik. We moeten daar met ons onderwijs en met onze instrumenten werk van blijven maken.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Ik ben blij dat de heer Cordy, ook als hij het heeft over werkzoekenden, wijst op het grote belang van VDAB.

Inzake onderwijs blijft voor mij fundamenteel dat men zorgt voor een brede en diepe persoonlijkheidsvorming. Aan de andere kant vind ik wel dat men voldoende informatie moet geven over de arbeidsmarkt. Zoals u weet, heb ik een bijzonder grote zorg, namelijk dat men voldoende aandacht heeft in de communicatie voor de zeer waardevolle technische nijverheidsopleidingen, met spijtig genoeg vandaag soms te weinig instroom. Daarom zijn de inspanningen op het vlak van STEM zo belangrijk. Die moeten worden verdergezet. De aangekondigde bevraging is in dat kader belangrijk. Ik hoop dat men naar de meisjespopulatie op dat vlak nog een tandje bij steekt.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik ben het eens met de heer Cordy en ook met de opmerkingen en nuanceringen van de heer De Meyer. Het een hoeft het ander niet tegen te werken.

Op het vlak van duaal leren zie ik zeker nog opportuniteiten. Zeker als er krapte is op de arbeidsmarkt, is dat het moment voor de bedrijven en de scholen om de handen in elkaar te slaan om jongeren bij hen te krijgen. Er is echt een enorm potentieel aan jongeren voor dat duaal leren.

Ik heb Daikin in Oostende bezocht: daar volgen nu twee jongeren elektrische procestechnieken. Het is fantastisch om te zien. Ik heb het waarschijnlijk al eens verteld. Een mama van een van die jongens was daar en getuigde dat haar zoon opengebloeid is, dat hij nu weet waarom hij naar school gaat, dat hij graag naar het bedrijf gaat, dat hij daar zoveel leert. Er zijn daar dus grote opportuniteiten in tijden dat er heel veel werk is en dat men er ook zoekt. Het kan een prachtige extra stimulans zijn voor bedrijven om nu die sprong te maken, om mee in de vorming van de jongeren te voorzien, via de werkvloer. We maken daar werk van. Het kon niet op een beter moment komen, die arbeidskrapte.

De voorzitter: De heer Cordy heeft het woord.

Paul Cordy (N-VA): Ik wil een kleine aanvulling doen en misschien iets rechtzetten dat in vele geesten vaak leeft. Ik zeg dat dan als classicus en historicus, die STEM slechts als een beperkt deel in mijn opleiding heb gehad. Er is geen discrepantie tussen algemene persoonlijkheidsvorming en vakken rond STEM, rond

technologie, rond wetenschappen. Ook wetenschappen maken fundamenteel deel uit van algemene vorming, persoonlijkheidsvorming enzovoort.

Het beeld dat de bildung alleen bij de geesteswetenschappen zit, is een compleet fout beeld. We moeten daar echt van af. Ik denk trouwens dat we daar ook van aan het afstappen zijn. Ik begin te merken dat de aandacht die voor STEM wordt gevraagd, vruchten begint af te werpen. Ik merk echt dat die belangstelling stijgt en dat er op een andere manier naar wordt gekeken. We moeten echt af van die oude tweedeling. Er zijn mensen die echt gefocust zijn op die humane wetenschappen, zoals ik dat soms een beetje ben – ik geef dat ootmoedig doe. Bij mij is het een stuk een gebrek aan persoonlijkheidsvorming. Ik heb in het vernieuwd secundair onderwijs (vso) gezeten. Dan sloot je dat op een gegeven moment af, omdat je je focuste op een bepaalde specialisatie. Maar eigenlijk heb je die wetenschappelijke vorming, die technologische vorming te weinig gehad.

Kathleen Helsen (CD&V): En als je op zeer jonge leeftijd zeer specifiek gekozen hebt en een beetje te veel hebt gehad van het ene, kun je via levenslang leren nog altijd kiezen voor het andere.

Paul Cordy (N-VA): Dan kun je nog altijd een nieuwe opleiding volgen aan de open universiteit.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.